

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

МІНВЕТЕРАНІВ

ПРАВОВИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

ВИПУСК 4

ПРАВОВИЙ ПОСІБНИК ПІДГОТОВЛЕНО
МІНІСТЕРСТВОМ У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ ТА КОМІТЕТОМ НААУ
З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ,
КОМПЕНСАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ

2026

ЗМІСТ

1. Як діяти, якщо особі відмовили в отриманні статусу учасника бойових дій?.....	3
2. Як діяти у разі відмови у встановленні статусу особи з інвалідністю внаслідок війни та видачі відповідного посвідчення?.....	6
3. Алгоритм дій ветерана війни з інвалідністю у разі відмови у призначенні та виплат одноразової грошової допомоги.....	9
4. Дії ветерана у разі відмови у призначенні пенсії у зв'язку з інвалідністю внаслідок війни.....	11
5. Як діяти, якщо ветерану відмовили у постановці на квартирний облік?.....	13
6. Як ветерану отримати грошову компенсацію на житло та що робити у разі відмови?	15
7. Алгоритм дій ветерана у випадку відмови у виплаті компенсації за переобладнання транспортного засобу	18
8. Дії ветерана у випадку відмови у звільненні від сплати земельного податку	19
9. Трудові права ветеранів після звільнення з військової служби: що потрібно знати.....	20

1. ЯК ДІЯТИ, ЯКЩО ОСОБІ ВІДМОВИЛИ В ОТРИМАННІ СТАТУСУ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ?

Процедуру надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначає Порядок надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 413 (у редакції, чинній на момент червня 2026 року) (далі – Порядок).

Відповідно до пункту 24 Порядку комісія або міжвідомча комісія відмовляє заявнику в наданні статусу учасника бойових дій у разі:

- 1) відсутності правових підстав для надання статусу учасника бойових дій;
 - 2) відсутності необхідних документів;
 - 3) подання недостовірної інформації;
 - 4) наявності обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення особою умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину (якщо такий злочин було вчинено безпосередньо під час участі в АТО, ООС чи заходах із відсічі збройної агресії Російської Федерації та оборони України, або якщо вчинено умисний тяжкий чи особливо тяжкий злочин проти основ національної безпеки України, миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку).
- У разі усунення недоліків, які стали причиною відмови, заявник або його представник має право повторно подати документи для отримання статусу учасника бойових дій. Для цього необхідно направити нову заяву на ім'я керівника того міністерства, центрального органу виконавчої влади чи іншого державного органу, при якому створено та діє відповідна комісія.

АЛГОРИТМ ДІЙ

Крок 1. Офіційне отримання та аналіз рішення про відмову

Відповідно до пункту 25 Порядку для надання та позбавлення статусу учасника бойових дій особа обов'язково має отримати офіційне повідомлення про прийняте рішення.

- Під час подання заяви в паперовій формі – повідомлення надсилається на електронну або звичайну поштову адресу, яку заявник вказав у своїй заяві.
- Під час подання заяви в електронній формі – повідомлення надходить в особистий кабінет на Порталі Дія або безпосередньо через засоби Єдиного державного реєстру ветеранів війни.
- Передача через ЦНАП (центр надання адміністративних послуг) – до центру повідомлення передається через електронний кабінет. Якщо такої технічної можливості ще немає, документ надсилається туди в паперовому вигляді.
- Якщо рішення приймала комісія розвідувального органу, цей орган зобов'язаний повідомити заявника про результат (позитивний чи негативний) **не пізніше ніж через 5 днів** з моменту прийняття рішення.

У разі якщо адміністративний акт не містить мотивувальної частини — такий акт скасовується!

Крок 2. Вибір шляху оскарження рішення

Рішення комісії або міжвідомчої комісії може бути оскаржене до вищого органу (відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру») та/або в судовому порядку. На цьому етапі необхідно визначити, куди саме направляти скаргу:

- якщо відмовила комісія нижчого рівня (наприклад, комісія територіального центру комплектування та соціальної підтримки, регіонального управління чи виду Збройних Сил України) — скарга подається до **комісії вищого рівня** або безпосередньо на ім'я **керівника відповідного міністерства** чи центрального органу виконавчої влади (Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України тощо);
- якщо відмовила Міжвідомча комісія при Міністерстві у справах ветеранів України — адміністративна скарга подається до **Кабінету Міністрів України** як до вищого органу, що спрямовує діяльність цього міністерства, або справа передається одразу до суду.

Крок 3. Підготовка та подання адміністративної скарги

Адміністративна скарга складається у письмовій (паперовій або електронній) формі з дотриманням вимог Закону України «Про адміністративну процедуру»

•Дотримання строків

Скарга на адміністративний акт може бути подана протягом тридцяти календарних днів з дня доведення його до відома особи (стаття 80 Закону України «Про адміністративну процедуру»).

•Обґрунтування скарги

У тексті необхідно чітко вказати, з якими саме висновками комісії ви не згодні, та надати докази безпосередньої участі в бойових діях.

•Витребування документів (за потреби)

Відповідно до пункту 22 Порядку, якщо військова частина не видала вам необхідні довідки чи витяги з наказів, ви маєте право в тексті скарги просити вищу комісію **самостійно витребувати ці документи** у командира військової частини. Комісія зобов'язана зробити запит протягом 5 календарних днів, а командир — відповісти протягом 15 календарних днів.

Крок 4. Судове оскарження (якщо адміністративний шлях не дав результату)

Якщо вищий орган виконавчої влади (або Кабінет Міністрів України) розглянув вашу адміністративну скаргу і все одно відмовив у наданні статусу учасника бойових дій, останнім етапом є звернення до суду.

1. Позовна заява зі всіма подається до **окружного адміністративного суду** за місцем вашої офіційної реєстрації (проживання) або за місцезнаходженням комісії-відповідача.

2. Оскільки ви скористалися процедурою досудового оскарження відповідно до *Закону України «Про адміністративну процедуру»*, строк для звернення до суду становить **3 місяці** з дня отримання вами фінального рішення за результатами розгляду скарги (відповідно до частини 4 статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України).

3. Суд перевіряє правомірність дій комісії і в разі задоволення позову скасовує протиправну відмову та зобов'язує орган прийняти рішення про надання статусу учасника бойових дій.

2. ЯК ДІЯТИ У РАЗІ ВІДМОВИ У ВСТАНОВЛЕННІ СТАТУСУ ОСОБИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ ТА ВИДАЧІ ВІДПОВІДНОГО ПОСВІДЧЕННЯ?

Питання встановлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни та видачі відповідного посвідчення регулюється Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», постановами Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2015 року № 685 «Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» (далі – Порядок № 685), від 12 травня 1994 року № 302 «Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни», від 15 листопада 2024 року № 1338 «Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи», наказом Міністерства оборони України «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України» від 14.08.2008 № 402 (далі – Положення № 402).

Відповідно до пункту 16 Порядку № 685 підставами для відмови у наданні статусу є:

- 1) відсутність необхідних документів, визначених у пункті 4 цього Порядку, з урахуванням положень, передбачених у пункті 14 цього Порядку;
- 2) подання неправдивих відомостей;
- 3) виявлення підробок у поданих документах;
- 4) наявність обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення заявником умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, або умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину проти основ національної безпеки України, або умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину проти миру, безпеки людства та міжнародного порядку;
- 5) коли причина інвалідності внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання заявника не пов'язана із безпосередньою участю в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення або заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

ВАЖЛИВО! Вказаний перелік підстав є вичерпним. Прийняття рішення про відмову у наданні статусу з інших причин, які не наведені у цьому переліку, є протиправним і підлягає оскарженню.

У разі відмови у наданні статусу особи з інвалідністю внаслідок війни визначено два правові механізми захисту прав:

- позасудовий (адміністративний) порядок – реалізується в порядку, передбаченому у Законі України «Про адміністративну процедуру» та Законі України «Про звернення громадян»;
- судовий порядок – реалізується шляхом звернення до відповідного окружного адміністративного суду в порядку, передбаченому у кодексі адміністративного судочинства України (КАСУ).

АЛГОРИТМ ДІЙ У РАЗІ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ

Залежно від того, що саме стало причиною відмови у наданні статусу, визначаються послідовність і порядок дій щодо оскарження.

1. Отримайте письмове рішення про відмову

1.1. Обов'язкова умова: будь-яке оскарження можливе лише після того, як у вас на руках буде офіційна письмова відмова (адміністративний акт) від уповноваженого органу.

1.2. Вимоги до рішення: воно має бути вмотивованим, містити конкретну причину та правову підставу для його прийняття.

2. Підготуйте доказову базу

2.1. Зберіть пакет документів, який підтверджує ваше право на статус:

- довідку мсек чи витяг екопфо про встановлення групи та причини інвалідності;
- довідку військово-лікарської комісії (ВЛК), яка підтверджує зв'язок поранення, контузії, травми або захворювання із захистом батьківщини;
- довідку про безпосередню участь у заходах із забезпечення оборони (додаток 6), витяги з наказів по стройовій частині або інші документи, які підтверджують участь у бойових діях;
- інші документи (медичні карти, матеріали службових розслідувань тощо), що підтверджують ваші вимоги.

3. Оберіть порядок дій залежно від причини відмови

3.1. Якщо відмовили через відсутність «причинного зв'язку» захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтва із захистом батьківщини

Відповідно до пункту 21.7 Положення № 402 військово-лікарська комісія (ВЛК) встановлює причинний зв'язок (наприклад, «поранення, пов'язане з захистом Батьківщини») виключно на підставі довідки про обставини травми або висновку, зазначеного в акті проведення розслідування (спеціального розслідування) нещасного випадку (зникнення, смерті, аварії) або акті про нещасний випадок (зникнення, смерть), у разі проведення розслідування обставин отримання військовослужбовцем травми (поранення, контузії, каліцтва). Якщо ВЛК написала загальне «захворювання, пов'язане з проходженням служби», статус особи з інвалідністю внаслідок війни не нададуть.

АЛГОРИТМ ДІЙ:

• необхідно оскаржувати саму постанову ВЛК. Рішення позаштатних (гарнізонних, госпітальних) ВЛК оскаржуються до регіональної ВЛК. Рішення регіональної ВЛК можна оскаржити або до ЦВЛК, або одразу до суду.

3.2. Якщо відмовили через відсутність документів про обставини отримання травми

Якщо командир військової частини відмовляє у видачі довідки про обставини травми або ігнорує рапорти, необхідно оскаржувати його бездіяльність.

АЛГОРИТМ ДІЙ:

• подати скаргу (або рапорт) до штабу оперативного командування (ОК), якому підпорядкована військова частина, або до органів Військової служби правопорядку (ВСП) чи Міністерства оборони України.

3.3. Якщо пакет документів повний, але відмовили з інших підстав (що не передбачені у пункті 16 порядку № 685). Є два взаємовиключні шляхи оскарження (на вибір):

3.3.1. ПОЗАСУДОВИЙ (АДМІНІСТРАТИВНИЙ) ПОРЯДОК:

- **куди звертатися:** подайте письмову скаргу (поштою або на e-mail) до Міністерства у справах ветеранів України;
- **строк на подачу скарги:** протягом 30 днів з моменту отримання рішення про відмову (згідно із Законом України «Про адміністративну процедуру»);
- **строк розгляду:** до 30 днів (у разі потреби проведення додаткової перевірки строк може бути продовжено до 45 днів).

3.3.2. СУДОВИЙ ПОРЯДОК

- **куди звертатися:** з позовом до відповідного окружного адміністративного суду за вашим зареєстрованим місцем проживання або за місцезнаходженням відповідача.

- **строк звернення до суду (ст. 122 КАСУ):**

6 місяців – якщо ви звертаєтесь до суду одразу, минаючи стадію скарги до Міністерства у справах ветеранів України (строк рахується з дня отримання первинної відмови);

3 місяці – якщо ви спочатку скористалися позасудовим порядком і Міністерство у справах ветеранів України вам відмовило (строк рахується з дня отримання рішення за результатами розгляду скарги).

- **Пільги:** судовий збір за такими позовами з ветеранів війни та осіб з інвалідністю внаслідок війни не стягується (ст. 5 Закону України «Про судовий збір»).

ВАЖЛИВО! Процедура оскарження можна застосовувати **виключно почергово** (спочатку Міністерство ветеранів, а у разі незадовільної відповіді – суд) або ж **одразу звернутися з позовом до суду**. Одночасне (паралельне) подання скарги до міністерства та позову до суду є процесуально неможливим.

3. АЛГОРИТМ ДІЙ ВЕТЕРАНА ВІЙНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ У РАЗІ ВІДМОВИ У ПРИЗНАЧЕННІ ТА ВИПЛАТІ ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ

У законах України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон № 2011-XII), «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551-XII) та Порядку призначення та виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) або інвалідності деяких категорій осіб відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2016 року № 336 (далі – Порядок № 336), передбачено порядок призначення та виплати одноразової грошової допомоги особам з інвалідністю внаслідок війни.

1. Право на одноразову грошову допомогу у зв'язку зі встановленням інвалідності: хто має право та в якому розмірі здійснюється виплата?

Право на отримання одноразової грошової допомоги (ОГД) мають особи з інвалідністю внаслідок війни, яким такий статус надано відповідно до пунктів 11 16 частини другої статті 7 Закону № 3551-XII.

Відповідно до пункту 8 Порядку № 336 розмір ОГД залежить від встановленої групи інвалідності та становить:

- I група інвалідності — 400 прожиткових мінімумів для працездатних осіб;
- II група інвалідності — 300 прожиткових мінімумів для працездатних осіб;
- III група інвалідності — 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Розмір допомоги визначається з огляду на прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений законом на 1 січня календарного року, в якому особі встановлено інвалідність. У разі подальшого встановлення вищої групи інвалідності виплата здійснюється з урахуванням раніше виплаченої суми.

Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється в порядку черговості відповідно до дати надходження документів до Міністерства у справах ветеранів України (крім осіб з інвалідністю I групи, виплата яким здійснюється позачергово) в межах установлених бюджетних асигнувань на відповідний рік.

2. Випадки, в яких одноразова грошова допомога не призначається та не виплачується

Одноразова грошова допомога особам з інвалідністю внаслідок війни не призначається, якщо інвалідність є наслідком:

- вчинення кримінального або адміністративного правопорушення;
- вчинення дій у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- навмисного спричинення собі тілесного ушкодження, іншої шкоди своєму здоров'ю;
- подання особою завідомо неправдивих відомостей для призначення допомоги;
- отримання від органів, уповноважених виплачувати одноразову грошову допомогу відповідно до інших законів, інформації стосовно призначення такої допомоги у зв'язку з встановленням інвалідності;
- у разі подання заяви особою, якій вже призначено одноразову грошову допомогу.

3. Документи, які необхідно подати для підтвердження права на одноразову грошову допомогу та уникнення необґрунтованої відмови

Відповідно до пункту 12 Порядку № 336 для отримання одноразової грошової допомоги до Мінветеранів необхідно подати заяву за додатком № 2, форму якої встановлено у Порядку № 336, та додати копії таких документів:

- посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни;
- витягу з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи або довідку МСЕК про встановлення інвалідності;
- документа, що підтверджує повноваження представника (якщо документи подає законний представник або уповноважена особа);
- довідки банку з реквізитами рахунку, відкритого на ім'я отримувача допомоги.

4. Покрокова інструкція щодо дій у разі відмови в призначенні та виплаті одноразової грошової допомоги

Крок 1. Отримайте від Мінветеранів письмове рішення про відмову

Переконайтеся, що відмова оформлена письмово та містить підстави її прийняття. Усна відмова не дозволяє належним чином перевірити її законність та ефективно оскаржити рішення.

Крок 2. Проаналізуйте причини відмови

Ознайомтеся з мотивами відмови та перевірте, чи відповідають вони вимогам законодавства. Найчастіше підставами відмови зазначаються відсутність необхідних документів, помилки в документах або неправильне тлумачення норм права.

Крок 3. Отримайте матеріали, на підставі яких прийнято рішення

За необхідності зверніться із заявою або адвокатським запитом для отримання документів, висновків та інших матеріалів, які стали підставою для прийняття рішення про відмову.

Крок 4. Усуньте недоліки, якщо вони дійсно існують

Якщо відмова пов'язана з відсутністю певних документів або технічними помилками, подайте відсутні документи чи уточнені відомості та повторно зверніться із заявою про призначення ОГД.

Крок 5. Підготуйте заперечення на відмову

Якщо вважаєте відмову необґрунтованою, підготуйте письмові пояснення із посиланням на норми законодавства та документи, що підтверджують ваше право на отримання допомоги.

Крок 6. Зверніться за правовою допомогою

У складних випадках доцільно звернутися до адвоката, який допоможе оцінити перспективи оскарження та підготувати необхідні процесуальні документи.

Крок 7. Оскаржте рішення в судовому порядку

Якщо порушене право не було поновлено, зверніться до адміністративного суду з позовом про визнання рішення про відмову протиправним та його скасування, а також про зобов'язання уповноваженого органу повторно розглянути заяву або призначити та виплатити ОГД (за наявності відповідних підстав).

4. ДІЇ ВЕТЕРАНА У РАЗІ ВІДМОВИ У ПРИЗНАЧЕННІ ПЕНСІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

Призначення пенсії ветерану у зв'язку з інвалідністю здійснюється відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі – Закон № 2262-XII).

Перелік осіб, що належать до ветеранів війни визначено Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551-XII), зокрема:

- особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав;
- учасники бойових дій;
- особи з інвалідністю внаслідок війни;
- учасники війни.

У статті 20 Закону № 2262-XII встановлено, що право на пенсію у зв'язку з інвалідністю внаслідок війни мають особи, яким встановлено інвалідність, що настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання під час:

- захисту Батьківщини;
- виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків);
- перебування на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України;
- участі у бойових діях у мирний час;
- перебування в районі воєнних дій;
- перебування на прифронтових ділянках залізниць;
- участі у спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн;
- інших випадках, передбачених у статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

СТРОК РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЇ

Відповідно до статті 49 Закону № 2262-XII документи про призначення пенсії розглядає орган Пенсійного фонду України і не пізніше ніж у 10-денний строк з дня їх надходження приймає рішення про призначення або про відмову в призначенні пенсії.

Повідомлення про відмову в призначенні пенсії із зазначенням причини орган Пенсійного фонду України видає або надсилає заявникові не пізніше ніж протягом 5 днів після прийняття відповідного рішення.

Покроковий алгоритм дій у разі відмови у призначенні пенсії у зв'язку з інвалідністю внаслідок війни

Крок 1: уважно ознайомитися з рішенням про відмову.

- Отримати письмове рішення органу Пенсійного фонду України.
- Перевірити дату прийняття рішення та дату його отримання. Це важливо для розрахунку строків на оскарження.
- Визначити конкретні причини відмови, зазначені у рішенні.
- Переконатися, що рішення містить правове обґрунтування та посилання на норми законодавства.

Крок 2: встановити підставу відмови.

Найпоширеніші підстави:

- відсутність статусу особи з інвалідністю внаслідок війни;
- непідтвердження причинного зв'язку інвалідності з війною або виконанням обов'язків військової служби;
- суперечності в медичних документах;
- неправильне визначення причинного зв'язку захворювання, поранення, травми або каліцтва **без зазначення, що вони настали внаслідок війни;**
- недостатність документів щодо вислуги років чи страхового стажу;
- технічні або процедурні помилки під час оформлення заяви;
- невідповідність поданих документів вимогам законодавства.

Крок 3: усунути недоліки за наявності.

- долучить необхідні документи, відсутність яких стала причиною для відмови.
- повторно подайте заяву про призначення пенсії у зв'язку з інвалідністю.

Крок 4: оскарження рішення.

У разі незгоди з відмовою ви маєте право оскаржити таке рішення відповідно до закону України «про адміністративну процедуру» (далі – закон № 2073-IX).

Рішення про відмову, прийняте уповноваженою посадовою особою територіального органу пенсійного фонду України, **може бути оскаржено:**

- до керівника цього органу пенсійного фонду України;
- до органу пенсійного фонду України вищого рівня (центральный апарат пенсійного фонду України, що розташований за адресою: вул. Бастіонна, буд. 9, м. Київ-14, 01601);
- у судовому порядку.

Крок 5: звернення до окружного адміністративного суду з позовом про визнання дій органу пенсійного фонду протиправним та зобов'язання вчинити дії.

Загальний строк звернення до адміністративного суду – 6 місяців з дня, коли ви отримали відмову або дізналися про порушення права (ст. 122 кас України).

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ:

- завжди зберігайте копії всіх документів і заяв;
- подавайте документи під розпис з відміткою про отримання або цінним листом з описом-вкладенням;
- фіксуйте всі дати звернень та отриманих відповідей;
- у разі сумнівів щодо законності відмови звертайтеся за правничою допомогою;
- не зволікайте з оскарженням, оскільки пропуск установлених строків може ускладнити захист ваших прав.

5. ЯК ДІЯТИ, ЯКЩО ВЕТЕРАНУ ВІДМОВИЛИ У ПОСТАНОВЦІ НА КВАРТИРНИЙ ОБЛІК?

Порядок взяття громадян на квартирний облік, підстави для відмови та механізми оскарження таких рішень регулюються у: Житловому кодексі України (далі – Закон № 5464-Х); Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551-ХІІ); Правилах обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР і Укрпрофради № 470 від 11.12.1984 (далі – Правила № 470).

Згідно зі статтею 34 Житлового кодексу України та пунктом 13 Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР № 470 від 11.12.1984, підставами для постановки на квартирний облік є:

- забезпеченість житловою площею нижче встановленого рівня;
- проживання в одній кімнаті кількох сімей;
- проживання осіб різної статі віком понад 9 років в одній кімнаті (крім подружжя);
- проживання у житлі, що не відповідає санітарним або технічним вимогам;
- наявність тяжких форм хронічних захворювань, які унеможливають спільне проживання;
- проживання у гуртожитку або комунальній квартирі;
- проживання за договором найму чи оренди житла протягом тривалого часу;
- статус ВПО із числа ветеранів війни або членів сімей загиблих захисників.

АЛГОРИТМ ДІЙ

Відповідно до пунктів 20 – 22 правил № 470 рішення про взяття на квартирний облік або відмову в такому взятті має бути прийняте протягом **одного місяця** з дня подання всіх необхідних документів.

Крок 1. Перевірте, чи отримали ви письмову відповідь.

Орган, який розглядав вашу заяву, зобов'язаний письмово повідомити про дату взяття на квартирний облік та номер черги або конкретні підстави відмови.

Крок 2. Перевірте, чи зазначені у рішенні причини відмови.

Відмова повинна містити чітке обґрунтування із посиланням на норми законодавства. Формальні або загальні пояснення можуть свідчити про порушення процедури.

Крок 3. З'ясуйте, чи були ви запрошені на розгляд питання.

Якщо уповноважений орган планував відмовити у взятті на квартирний облік, заявник має бути запрошений на засідання, де розглядається його заява.

Крок 4. Перевірте, чи були подані всі необхідні документи.

У пункті 18 правил № 470 визначено перелік документів, які подаються для взяття на квартирний облік.

Для ветеранів цей перелік доповнюється документами, що підтверджують право на пільги або відповідну черговість, зокрема:

- заява про взяття на облік (підписана всіма членами родини);
 - довідка про реєстрацію місця проживання (на кожного члена родини);
 - копія посвідчення (УБД / інвалідність / член сім'ї загиблого);
 - довідки про перебування на обліку за місцем роботи (або відсутність такого обліку);
 - довідка ВПО (для внутрішньо переміщених осіб);
 - інші документи, що підтверджують право на першочергове або позачергове забезпечення житлом.
- У разі відмови через відсутність документів варто усунути недоліки та подати заяву повторно.*

Крок 5. Оцініть законність відмови.

Підстави для відмови у постановці на квартирний облік не можуть бути довільними або такими, що не передбачені у чинному законодавстві України.

Відповідно до ЖК України (ст.ст. 34, 36, 39, 46) та Правил № 470 (пункти 15 – 21) орган місцевого самоврядування зобов'язаний:

- приймати рішення лише на підставі встановлених житлових умов та поданих документів;
- дотримуватися процедури розгляду заяви;
- чітко зазначати підстави як для взяття на облік, так і для відмови;
- розглядати заяву у місячний строк (п. 20 Правил № 470).

ВАЖЛИВО! У письмовій відмові обов'язково має бути зазначено конкретну підставу відмови. Відсутність належного обґрунтування або порушення процедури розгляду заяви можуть бути підставою для успішного оскарження такого рішення.

Крок 6. Оскаржте незаконну відмову.

Якщо ви вважаєте відмову необґрунтованою або такою, що порушує процедуру, у вас є такі варіанти.

1. Повторне звернення

Якщо відмова була формальною, усуньте зазначені недоліки та подайте нову заяву (наприклад, через відсутність документів).

2. Адміністративне оскарження:

- подайте скаргу до виконавчого комітету місцевої ради або вищого органу;
- вимагайте перегляду рішення та повторного розгляду заяви;
- додайте копії всіх документів та відмови.

ВАЖЛИВО! Вимагайте реєстрації дати первинного звернення (для збереження черги згідно з п. 22 Правил № 470).

3. Судовий захист

Якщо вищестоящий орган виконавчої влади розглянув вашу скаргу і все одно відмовив у постановці на квартирний облік, останнім етапом є звернення до суду.

- подайте адміністративний позов відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України;
- вимагайте визнання рішення протиправним та зобов'язання поставити на квартирний облік;
- додайте докази порушення процедури та норм Житлового законодавства.

ВАЖЛИВО! Суд перевіряє не лише формальну наявність документів, а й те, чи діяли органи влади в межах повноважень; чи дотримано процедуру розгляду заяви; чи є відмова обґрунтованою та законною.

У разі встановлення порушень суд може не лише скасувати відмову, а й зобов'язати орган влади поставити особу на квартирний облік.

6. ЯК ВЕТЕРАНУ ОТРИМАТИ ГРОШОВУ КОМПЕНСАЦІЮ НА ЖИТЛО ТА ЩО РОБИТИ У РАЗІ ВІДМОВИ?

Забезпечення власним житлом — це один із ключових етапів адаптації та підтримки ветеранів і родин загиблих Захисників та Захисниць України після їхнього повернення до цивільного життя чи переміщення з небезпечних регіонів. Держава передбачила дієвий механізм фінансової допомоги, що дозволяє самостійно обрати й придбати житлову площу. Зокрема, такі права закріплені у Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», постанові Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 р. № 470 «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР», а сам механізм компенсації на житло — у постанові Кабінету Міністрів України № 719 від 19 жовтня 2016 року «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилих приміщень для деяких категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей».

АЛГОРИТМ ДІЙ

Крок 1. Перевірити відповідність обов'язковим умовам, зокрема:

- наявність статусу та пільгової категорії (особа з інвалідністю внаслідок війни I – II груп (отриманою під час участі в АТО / ООС / заходах оборони України) АБО члена сім'ї загиблого (померлого / пропалого безвісти) Захисника чи Захисниці України відповідно до визначених категорій черговості);
- перебувати на квартирному обліку за місцем проживання та включення до списків на позачергове або першочергове отримання житла;
- мати реальну потребу в поліпшенні житлових умов; у разі переміщення з території активних бойових дій або тимчасово окупованих територій (ТОТ) — перебувати на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО;
- відсутність обвинувального вироку суду за злочини проти основ національної безпеки, тероризм тощо, а також відсутність заявника та членів родини у санкційних списках Європейського Союзу;
- неотримання житла або грошової компенсації раніше за рахунок бюджетних чи благодійних коштів. Право на компенсацію не поширюється на осіб, які отримали або мали право, але відмовилися від одноразової грошової допомоги відповідно до постанови КМУ №168.

Крок 2. Зібрати пакет документів:

- паспорт заявника (або законного представника разом із документом про повноваження) чи «Документ із QR кодом, та інформацією про місце проживання;
- електронне або паперове посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни чи члена сім'ї загиблого;
- документи, що стали підставою для надання особі відповідного статусу (на підставі постанов КМУ № 740 від 23.09.2015 чи № 685 від 08.09.2015), якщо у самому посвідченні немає посилання на профільні статті Закону;
- довідка МСЕК або витяг з рішення експертної команди про групу та причину інвалідності;
- свідоцтво про хворобу чи довідка ВЛК про причинний зв'язок поранення / захворювання з бойовими діями (якщо нема можливості підтвердити інакше);
- документи, що підтверджують родинні стосунки між заявником і загиблим або особами, на яких розраховується компенсація;
- рішення виконавчого органу місцевої ради або РДА про взяття заявника та членів сім'ї на квартирний облік;
- акт комісійного обстеження (на підставі постанови КМУ № 473 від 19.04.2022) та/або відомості з Реєстру пошкодженого та знищеного майна — за наявності такого житла на підконтрольній території;
- довідка про наявність / відсутність зареєстрованого до 31.12.2012 права власності на житло на підконтрольній території (якщо її неможливо отримати, факт зазначається в заяві); інформаційну довідку після 2012 року орган отримує самостійно;
- довідка про взяття на облік як ВПО (орган додає самостійно або заявник подає особисто);
- рішення комісії про призначення компенсації за попереднім місцем проживання (за наявності);
- довідка про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність / наявності судимості чи обмежень, витяг з ЄРДР;
- письмова згода (у довільній формі) від повнолітніх членів сім'ї особи з інвалідністю щодо включення їх у розрахунок компенсації.

Крок 3. Подання заяви та розгляд комісією

Заява із пакетом документів подається до місцевого органу з питань ветеранської політики за місцем перебування на квартирному обліку або через ЦНАП (у паперовій чи електронній формі). ВПО подають заяву за місцем обліку в базі даних ВПО.

Протягом 10 робочих днів з дня прийняття заяви місцевий орган передає подання на розгляд спеціальної комісії, яка зі свого боку протягом 5 робочих днів у присутності заявника або представника (крім випадків наявності письмового клопотання про розгляд без особистої участі) розглядає подання, приймає рішення про призначення грошової компенсації та визначення її розміру або про відмову у призначенні компенсації.

Крок 4. Дії у разі позитивного рішення комісії про виплату компенсації:

- звернутися до відділення АТ «Ощадбанк» та відкрити поточний рахунок (за стандартом IBAN) зі спеціальним режимом використання;
- очікувати перерахування коштів субвенції на відкритий спеціальний рахунок (виплата здійснюється у повному обсязі в порядку черговості);
- придбати житло необхідно протягом **6 (шести) місяців** з дня зарахування коштів на спеціальний рахунок;
- житло можна обрати у прийнятому в експлуатацію житловому будинку в будь-якій адміністративно-територіальній одиниці України, крім тимчасово окупованих територій;
- перед укладанням угоди перевіряється відповідність фізичної або юридичної особи (продавця) правилам прийнятності (зокрема, відсутність у санкційних списках) відповідно до вимог фінансування, ціна договору та відсутність судимості у заявника;

ВАЖЛИВО: у разі зміни майнового стану, сімейного стану чи складу сім'ї під час очікування коштів або оформлення угоди заявник **зобов'язаний негайно повідомити** про це місцевий орган для перегляду рішення.

Крок 5. Перевірка підстав для відмови у виплаті або відстрочення коштів

Навіть після позитивного рішення комісії у виплаті грошової компенсації може бути відмовлено, якщо виявлено одну з таких обставин:

- заявник (зокрема той, який перемістився) втратив статус особи з інвалідністю внаслідок війни або члена сім'ї загиблого;
- заявника знято з квартирному обліку або з обліку в базі даних впо;
- після призначення компенсації заявник або члени його сім'ї (на яких вона розрахована) вже придбали чи набули у власність житло на підконтрольній території, інвестували в будівництво або уклали договір пайової участі з нормою площі, що відповідає стандартам житлового кодексу. **Виняток:** житло, яке було зруйноване чи стало непридатним через агресію рф (що підтверджено актом комісії або відомостями з реєстру);
- виплата члену сім'ї одноразової грошової допомоги (або відмова в її отриманні) після того, як уже було призначено житлову компенсацію;
- наявність обвинувального вироку суду за вчинення злочину проти України, ухваленого після призначення компенсації;
- заявник або продавець житла підпав під дію обмежувальних заходів (санкцій) європейського союзу після призначення виплати.

Виплата грошової компенсації тимчасово призупиняється у таких випадках:

- вручення заявнику повідомлення про підозру у вчиненні злочину проти України. Відстрочення діє до моменту ухвалення виправдувального вироку або набрання чинності обвинувальним вироком суду;
- поява відомостей в єдиному реєстрі боржників про стягнення із заявника чи членів його сім'ї, на яких розраховано компенсацію. Відстрочення знімається лише після повного виключення відомостей про них із цього реєстру.

Крок 6. Дії у разі відмови у призначенні грошової компенсації

Якщо комісія прийняла рішення про відмову у призначенні грошової компенсації або заявник не згоден із визначеним розміром виплати, необхідно:

- **отримати копію рішення комісії про відмову.** У рішенні мають бути чітко зазначені підстави для відмови з посиланням на норми законодавства;
- **проаналізувати причини відмови.** Найчастішими підставами є: невідповідність статусу або категоріям черговості членів сім'ї; відсутність документального підтвердження перебування на квартирному обліку чи потреби в поліпшенні умов; виявлення недостовірних даних у поданих документах; наявність обставин, що обмежують право на виплату (наприклад, неотримання довідки про відсутність судимості або наявність санкцій);
- повторно подати заяву із пакетом документів з обов'язковим дорученням документа, якого не вистачало або з правильно оформленим;
- у разі незгоди з рішенням комісії його можна оскаржити або у адміністративному порядку відповідно до [Закону України "Про адміністративну процедуру"](#) та/або у судовому порядку.

ВАЖЛИВО! У разі судового оскарження рішення комісії суд перевіряє не лише формальну наявність документів, а й те, чи діяли органи влади в межах повноважень; чи дотримано процедуру розгляду заяви; чи є відмова обґрунтованою та законною.

7. АЛГОРИТМ ДІЙ ВЕТЕРАНА У ВИПАДКУ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Відмова в компенсації на переобладнання автомобіля для ветерана з інвалідністю може бути зумовлена невідповідністю вимогам експериментального проєкту або порушенням алгоритму дій, встановленого у постанові Кабінету Міністрів України № 1442.

Щоб успішно оскаржити рішення або виправити помилку, перевірте найпоширеніші причини відмови та дійте за таким алгоритмом.

Найпоширеніші причини відмови

- **Неповний пакет документів** — відсутність актів виконаних робіт, сертифікатів відповідності або квитанцій про оплату.
- **Невідповідна автошкола** — навчання або перепідготовка проходили не в акредитованому закладі для осіб з інвалідністю, або посвідчення водія не має відповідних відміток (кодів) про необхідні пристосування.
- **Порушення порядку переобладнання** — роботи були проведені до отримання офіційного висновку про погодження або здійснені на несертифікованому СТО.
- **Неправильна реєстрація** — переобладнаний автомобіль не був перереєстрований у сервісному центрі МВС.
- **Порушення строків** — авто переобладнали та зареєстрували до запровадження цієї програми.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВАМ ВІДМОВИЛИ?

1. Вимагайте письмову відмову

Згідно з правилами, вам мають надати письмову інформацію із зазначенням конкретних причин відмови. Це необхідно для того, щоб ви могли виправити недоліки

2. Усуньте недоліки та подайте документи повторно

Якщо причина відмови полягає у відсутності якогось документа чи помилці в заяві, ви маєте повне право подати їх повторно після виправлення.

3. Зверніться до уповноважених органів

Якщо відмова є безпідставною, ви можете звернутися за роз'ясненнями до таких інстанцій:

- **Структурні підрозділи з питань ветеранської політики** (при ОВА, районних адміністраціях чи органах місцевого самоврядування) за місцем вашого проживання;
- **Міністерство у справах ветеранів України.**

4. Зверніться за правовою допомогою з метою оскарження такої відмови в судовому порядку.

8. ДІЇ ВЕТЕРАНА У ВИПАДКУ ВІДМОВИ У ЗВІЛЬНЕННІ ВІД СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

Звільнення від земельного податку для ветеранів є гарантованою державою пільгою (п. 17. ч. 1 ст. 14 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», ст. 281 Податкового кодексу України).

Відповідно до п. 281.1 ст. 281 Податкового кодексу України від сплати земельного податку, окрім інших, звільняються ветерани війни та особи, на яких поширюється дія [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#). Звільнення від сплати податку за земельні ділянки поширюється на земельні ділянки за кожним видом використання у межах граничних норм:

- для ведення особистого селянського господарства – у розмірі не більш як 2 гектари;
 - для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах – не більш як 0,25 гектара, у селищах – не більш як 0,15 гектара, у містах – не більш як 0,10 гектара;
 - для індивідуального дачного будівництва – не більш як 0,10 гектара;
 - для будівництва індивідуальних гаражів – не більш як 0,01 гектара;
 - для ведення садівництва – не більш як 0,12 гектара.
- Якщо податкова відмовляє, це зазвичай пов'язано з перевищенням лімітів площі ділянки, відсутністю офіційно поданої заяви або тим, що земля використовується в комерційних цілях (якщо ветеран є ФОП).

Головні причини відмови та обмеження

Перевищення лімітів: пільга діє тільки на ділянки певного розміру. Якщо площа перевищує норму, податок доведеться сплачувати за надлишкову площу:

- для ведення особистого селянського господарства – у розмірі не більш як 2 гектари;
- для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах – не більш як 0,25 гектара, у селищах – не більш як 0,15 гектара, у містах – не більш як 0,10 гектара;
- для індивідуального дачного будівництва – не більш як 0,10 гектара;
- для будівництва індивідуальних гаражів – не більш як 0,01 гектара;
- для ведення садівництва – не більш як 0,12 гектара.

Нецільове використання: пільга не застосовується, якщо земельна ділянка використовується для отримання доходу (наприклад, здається в оренду або оформлена на ФОП для здійснення комерційної діяльності).

Процедурні порушення: пільга не нараховується автоматично. До 1 травня поточного року (або одразу після набуття права власності) необхідно подати письмову заяву до податкової служби.

Як відстояти свої права

Перевірте письмове рішення: податковий орган зобов'язаний надати офіційну письмову відмову із зазначенням конкретної причини.

Оскарження: якщо площа ділянки вписується у граничні норми, передбачені у ст. 281 Податкового кодексу України, а статус ветерана (УБД, особа з інвалідністю внаслідок війни) підтверджено, цю відмову можна оскаржити:

- подати скаргу до вищого органу ДПС;
- звернутися до суду (адміністративний позов).

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ:

- завжди зберігайте копії всіх документів та заяв;
- подавайте документи під підпис з відміткою про отримання або цінним листом з описом-вкладенням;
- фіксуйте всі дати звернень та отриманих відповідей;
- у разі сумнівів щодо законності відмови звертайтеся за правничою допомогою;
- не зволікайте з оскарженням, оскільки пропуск установлених строків може ускладнити захист ваших прав.

9. ТРУДОВІ ПРАВА ВЕТЕРАНІВ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ

Ветерани війни мають додаткові трудові гарантії, передбачені у Законі України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551-XII). Ці гарантії допомагають захистити права ветеранів на роботі та забезпечити належні умови праці. Як саме права має ветеран – залежить від його статусу.

Відповідно до статті 4 Закону № 3551-XII до ветеранів належать:

- учасники бойових дій;
- особи з інвалідністю внаслідок війни;
- учасники війни.

Учасники бойових дій мають такі трудові права:

- оплату лікарняних у розмірі 100 % середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- щорічну відпустку у зручний для них час;
- додаткову оплачувану відпустку 14 календарних днів на рік;
- переважне право залишитися на роботі у разі скорочення (стаття 12 Закону № 3551-XII).

Особи з інвалідністю внаслідок війни мають такі трудові права:

- позачергове працевлаштування за спеціальністю;
- оплату лікарняних у розмірі 100 % середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- щорічну відпустку у зручний час;
- додаткову оплачувану відпустку 14 календарних днів на рік;
- переважне право залишитися на роботі у разі скорочення (стаття 13 Закону № 3551-XII).

Трудові права учасників війни:

- оплату лікарняних у розмірі 100 % середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- щорічну відпустку у зручний для них час; додаткову відпустку без збереження заробітної плати до 14 календарних днів на рік (стаття 14 Закону № 3551-XII).

Що робити, якщо роботодавець порушує ваші трудові права?

Якщо роботодавець відмовляється виконувати передбачені у законі гарантії, дійте поетапно.

Крок 1. Зверніться до роботодавця письмово

Подайте заяву з вимогою усунути порушення ваших трудових прав (поновлення на роботі, виплата за лікарняні, відмова в наданні відпустки тощо).

До заяви потрібно додати такі документи:

- копію посвідчення ветерана або учасника бойових дій;
- копію військового квитка, наказу про звільнення з військової служби або наказу про мобілізацію або контракту (за потреби).

Крок 2. Зафіксуйте відмову або бездіяльність роботодавця

Якщо роботодавець відмовляється надати гарантію або не реагує на ваше звернення, важливо це зафіксувати:

- отримати письмову відповідь роботодавця;
- направити заяву листом із повідомленням про вручення;

Крок 3. Зверніться до Державної служби України з питань праці

Якщо роботодавець порушує ваші права, ви можете звернутися зі скаргою до держпраці.

За результатами звернення може бути проведено перевірку та вжито заходів реагування щодо роботодавця.

Крок 4. Позов до суду

Якщо порушення не усунуто, ви маєте право звернутися до суду.

Залежно від ситуації можна вимагати:

- поновлення на роботі у разі незаконного звільнення;
- виплату середньомісячного заробітку за час вимушеного прогулу;
- скасування незаконного рішення роботодавця;
- відшкодування моральної шкоди (за наявності підстав).

ПАМ'ЯТАЙТЕ: закон захищає трудові права ветеранів.

Якщо роботодавець порушує ваші права або відмовляється виконувати передбачені гарантії, ви маєте право вимагати їх відновлення та захистити себе у встановленому у законі порядку.

МІСЦЕ ДЛЯ НОТАТОК

МІСЦЕ ДЛЯ НОТАТОК

МІСЦЕ ДЛЯ НОТАТОК

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

МІНВЕТЕРАНІВ

ПРАВОВИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Усі узагальнення, пам'ятки, чек-листи можна
переглянути на сайті «Адвокат+» за посиланням:
<https://advokatplus.unba.org.ua/baza-znan>

ПРАВОВИЙ ПОСІБНИК ПІДГОТОВЛЕНО
МІНІСТЕРСТВОМ У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ ТА КОМІТЕТОМ НААУ
З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ,
КОМПЕНСАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ